

W.Hr. Szt. Gen. 1901(VI.

Dowództwo Maczelne,

REFERAT.

Położenie Ukrainy stawało się w ostatnich 2 miesiącach coraz krytyczniejsze. Wewnątrz wzrosł prądów bolszewickich, zbrojne wystąpienia band i coraz większa dezorganizacja. Zewnątrz: ofenzywa wojsk polskich na Włodzimierz Wołyński - Kowel - Brześć Litewski z północnego zachodu a bardzo szybkie posuwanie się wojsk bolszewickich (zajęcie Sarn, Owrucza, Kijowa, Fastowa, Ekaterynosławia) z północy i północnego wschodu. Wreszcie niewyraźne stanowisko do Ententy i wrogie do Dobrowolców zmuszały do odcięcia pewnych sił (korpus blokujący) pod Odessą.

Przewidując te wypadki i wykluczając możliwość walczenia ze wszystkimi przeciwnikami, pułk. sztabu Gen. Kapuściński, przedłożył Petlurze w styczniu raport o wojskowym położeniu Ukrainy, w którym wyprowadza 2 możliwości: albo walka łącznie z bolszewikami przeciwko Entencie, lub odwrotnie. Pierwsze uważa za zarazę anarchją bolszewicką i zupełną klęskę, drugie - sojus z Ententą - jako jedyne, ale pod warunkiem:

- 1). Sprzymierzeńcy gwarantują ze swej strony przyłączenie Wschodniej Galicji i Bukowiny do Ukrainy Dnieprzańskiej.
- 2). Nie mieszanie się do spraw wewnętrznych.
- 3). Federacja albo samodzielność ("jak uda się wytargować").

Jeśli się nie udało osiągnąć porozumienia co do Galicji radzi zgodzić się na przejazd wojsk koalicyjnych na front bolszewicki, wesprzeć je częścią własnych wojsk, a całą siłą uderzyć na polaków; albo też wyjednać pomoc w materiałach technicznych dla wojsk ukraińskich a wojska koalicyjne skierować na tyły bolszewickie przez terytorja Dońców. Ostatnie rozwiązanie uważa za najbardziej wskazane. Zgodnie z powyższym rząd ukraiński

ki starał się zawieźć rokowania z Ententą, które dopiero w początkach lutego doprowadziły do pozytywnych rezultatów. Według otrzymanych przez nas 9.2. wiadomości zawartą została między rządem ukraińskiej Republiki a koalicją następująca umowa:

- 1). Dyrektorjat wchodzi w skład odradzającej się Rosji na zasadach federacji.
- 2). Dyrektorjat tworzy rząd koalicyjny, któremu ~~pr~~ przekazuje swoje prawa.
- 3). Rzeczpospolita Ukraińska obowiązuje się wszelkimi siłami walczyć z bolszewikami w granicach Rzeczpospolitej.
- 4). Rzeczpospolita oddaje do rozporządzenia specjalnie tworzonego sztabu wszystkie wojska dla działań zaczepnych, przeciwko bolszewikom Wszechrosyjskim.
- 5). Wszystkie uzbrojone oddziały wojsk republikańskich powinny być zjednoczone i poddane organizacji ogólnej.
- 6). Pod względem operacyjnym wojska republikańskie podlegają osobnym sztabom.
- 7). Sztab operacyjny tworzy się w składzie: przedstawiciela wojsk Ententy - gen. d'Anselme'a, armji ochotniczej - gen. Griszina - Almazowa, legjonów polskich pułk. Dziewanickiego.
- 8). Do wspomnianego sztabu wchodzi przedstawiciel wojsk ukraińskich gen. Matwiejew.
- 9). W miejscowościach zajętych przez wojska republikańskie dopuszczalne jest formowanie oddziałów armji ochotniczej.
- 10). Wszyscy zakładnicy oraz jeńcy armji ochotniczej mają być niezwłocznie wypuszczeni.
- 11). Korpus oblężniczy atamana Zaniewa blokujący Odesę niezwłocznie cofnie się do stacji Razdzielnaja.
- 12). Dowództwo wojsk Ententy obowiązuje się wyrobić przedstawicielom Ukrainy wstęp na konferencję pokojową i poprzeć Ukrainę w jej walce z bol-

szewikami przez zaopatrzenie w amunicję.

Otrzymane później wiadomości z Ukrainy o rozkazach, oddających do użytku wojsk koalicyjnych koleje, wzywających do utrzymywania z żołnierzami Ententy jaknajlepszich stosunków, jako z naturalnymi sprzymierzeńcami i usunięcie z pod Odessy korpusu blokującego, - potwierdzają fakt zawarcia w lutym wspomnianej umowy.

Według otrzymanych dzisiaj wiadomości z Galicji Petlura zawarł z gen. Berthelet następującą umowę:

1. Petlura zostaje dyktatorem.
2. Bez wiedzy dowództwa nie rozpocznie żadnych kroków wojennych.
3. Do każdej rotы wojsk Petlury przeznacza się 6 francuzkich instruktorów.
4. Oddziały ukraińskie łączą się z armją Denikina i poddają się pod jego dowództwo.
5. Rząd, finanse, koleje i wojenna polityka Ukrainy przechodzą w ręce francuzów.

Wiadomości te znajdują potwierdzenie w fakcie wyjazdu angielskiego Pełnomocnika wojskowego Carton de Viard'a do kwatery Petlury w Choderowie i odbytej tam 27.2. konferencji wojskowej.

Czy sprawa zatargu z Polską o Galicję Wschodnią i Wołyń została kategorycznie rozwiązana i w jaki sposób - nie wiadomo.

Należy przypuszczać, że Ententa wywarła pod tym względem daleko idący nacisk na Ukraińców na korzyść Polski, prawdopodobnie ^{jednak} kwestja ta z niewielkimi odchyleniami na korzyść Polski, pozostawioną zostanie statu quo ante aż do decyzji Kongresu.

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANT GŁÓWNY
WARSZAWA

L. Dz. 454/5 dnia 2 / III 1919
załącz. Wydział.

